111-006

การศึกษากลุ่มประโยคในความเรียงภาษาไทย

นายดิเรกชัย มหัทธนะสิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.2523

008358

I15602007X

A STUDY OF SENTENCE GROUPS IN THAI ESSAYS

Mr.Direkchai Mahatdhanasin

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Thai

graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษากลุ่มประโยคในความเรียงภาษาไทย
โดย	นายดิเรกชัย มหัทธนะสิน
ภาควิชา	ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นววรรณ พันธุเมธา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจินต์ ภาณุพงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นววรรณ พันธุเมธา)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษากลุ่มประโยคในความเรียงภาษาไทย

ชื่อนิสิต นายคิเรกชัย มหัทธนะสิน

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นววรรณ พันธุเมธา

ภาควิชา ภาษาไทย

ปีการศึกษา 2523

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษากลุ่มประโยคในความเรียงภาษาไทย โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ของประโยคทางความหมายและทางรูปแบบโครงสร้าง

ข้อมูลที่นำมาศึกษา เก็บรวบรวมจากความเรียงส่งเข้าประกวดยังหน่วยงานของรัฐและเอกชนต่าง ๆ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ของประโยคทางความหมายมี 13 ลักษณะ ตัวอย่างเช่น การอธิบาย การขัดแย้งกัน การสรุปความ ความสัมพันธ์ของประโยคทางความหมายนี้ แสดงโดยคำนาม คำกริยา และคำเชื่อมประโยค ส่วนความสัมพันธ์ของประโยคทางรูปแบบโครงสร้างมี 3 ชนิด คือ 1. การซ้ำนามวลี กริยาวลี และบุพบทวลี 2. การไม่ปรากฏของนามวลีและบุพบทวลี 3. การเพิ่มคำเชื่อมประโยค

ผลการวิจัยได้เสนอเป็น 5 บท คือบทที่หนึ่งเป็นบทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การวิจัยที่เกี่ยวข้องวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย บทที่สองกล่าวถึงลักษณะของประโยคในความเรียง บทที่สามกล่าวถึงความสัมพันธ์ของประโยคทางความหมาย บทที่สี่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของประโยคทางรูปแบบโครงสร้างโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 กล่าวถึงการซ้ำ ตอนที่ 2 กล่าวถึงการไม่ปรากฏ ตอนที่ 3 กล่าวถึงการเพิ่ม และบทที่ห้าสรุปผลการวิจัยและเสนอแนะให้ศึกษาความสัมพันธ์กันทางความหมายของประโยค 2 ประโยคว่าจะมีความสัมพันธ์ได้เพียงลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือสัมพันธ์ทางความหมายได้พร้อม ๆ กันหลายลักษณะ

Thesis Tillte	A Study of sentence groups in Thai Essays
Name	Mr.Direkchai Mahatdhanasin
Thesis Advisor	Assistant Professor Navavan Bhandhumedha,Ph.d.
Department	Thai
Academic Year	1980

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study sentence groups in Thai essays. The emphasis is on semantic and structural relations between sentences.

The data were collected from essays presented for the prizes awarded by government institutions or private organizations.

The thesis has shown that sentence relations in terms of the meaning have 13 manners,e.g, explanation, contrast, canclusion. These semantic sentence relations are expressed by nouns, verbs and sentence linkers. Three kinds of sentence relations in terms of the structure have been found: 1. the repetition of noun phrases, verb phrases and preposition phrases 2. the absence of noun phrases and preposition phrases 3. the addition of sentence linkers.

The thesis is organized into five chapters. The first chapter is an introduction which states the scope and the purpose of this thesis. The second chapter deals with the characteristics of sentences in essays. The third chapter deals with the semantic relations of sentences. The fourth chapter deals with the structural relations of sentences; it is divided into three

parts: part one deals with repetition, part two deals with absence, and part three with addition. In the concluding chapter, the writer suggests that further research be conducted to study how many manners a particular pair of sentences can be related in meaning.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นววรรณ พันธุเมธา ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และควบคุมการวิจัยที่ได้กรุณาช่วยเหลือและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดมา นอกจากนี้รองศาสตราจารย์ ดร.วิจินตน์ ภาณุพงศ์ ยังได้กรุณาให้แนวความคิดแนะนำ ตรวจ และแก้ไขข้อบกพร่องในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยถือเสมือนว่าเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัยที่สำคัญยิ่งอีกท่านหนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ตลอดจนหน่วยราชการและเอกชนต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการค้นคว้า คัดลอก ถ่ายเอกสารจากต้นฉบับความเรียง

วิทยานิพนธ์นี้จะไม่สำเร็จลงได้เลยถ้าปราศจากคุณแม่ คุณพ่อ น้อง ๆ รวมทั้ง คุณลุง คุณป้า ตลอดจนอาจารย์ศักดิ์ชัย สุภาคงที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งต่างช่วยให้กำลังใจให้กำลังทรัพย์ สนับสนุนด้วยดีตลอดมา

พี่และเพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ผู้วิจัยมิได้เอ่ยนามก็ขอให้รับรู้ไว้ว่าขอขอบคุณในความช่วยเหลือ ไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทุกท่านที่ได้สนับสนุนและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย . . . . . ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ . . . . . จ

กิตติกรรมประกาศ . . . . . ช

บทที่

1. บทนำ 1

2. ลักษณะประโยค 10

กำจำกัดความและขอบเขตของประโยค 10

ส่วนของประโยคและลักษณะวลี 12

ชนิดของประโยค 29

ลักษณะกลุ่มประโยค 33

3. ความสัมพันธ์ของประโยคทางความหมาย 37

ชนิดของความหมาย 37

สิ่งที่บอกความสัมพันธ์ทางความหมาย 52

4. ความสัมพันธ์ของประโยคทางรูปแบบโครงสร้าง 66

ตอนที่ 1 การซ้ำ 67

ลักษณะการซ้ำ 67

สิ่งที่ซ้ำ 74

ก. นามวลี 74

ข. กริยาวลี 86

ค. บุพบทวลี 88

ง. นามวลีและบุพบทวลี 89

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 การไม่ปรากฏ	103
สิ่งที่ไม่ปรากฏ	103
ก. นามวลี	103
ข. บุพบทวลี	112
ค. นามวลีและบุพบทวลี	113
ตอนที่ 3 การเพิ่ม	126
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	139
บรรณานุกรม	143
ประวัติผู้วิจัย	146

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย